

Gde smo ovog septembra

Ovog avgusta, više nego ranijih godina, obrazovanje i školski sistem u Srbiji bili su u centru pažnje. Hoće li biti štrajka prosvetnih radnika? Hoće li školska godina početi na vreme? Kako će u praksi izgledati promena po kojoj će sva deca od šest i po do sedam i po godina, bez obzira na zrelost, morati da krenu u prvi razred. Zatim su se javile sumnje u pogledu primene inkluzivnog obrazovanja. Postavilo se pitanje koliko je nastavni kadar obučen i da li su škole uopšte spremne za takav poduhvat. Istovremeno, stižu vesti da se osnovci u Srbiji sve lošije snalaze sa

geografijom, jer veoma mali procenat njih barata osnovnim pojmovima i veštinama snalaženja na mapi. S druge strane, dobra vest stiže iz nevladinog sektora, gde se stručnjaci za obrazovanje, nauku i druge oblasti integrišu oko širenja ideje elektronskog obrazovanja, prilagođenog deci koja sve više vremena provode na internetu. Tvorac elektronskog učenja Mark Prenski rekao je da su današnja deca digitalni urođenici, a nastavnici – digitalne pridošlice. Zahvaljujući zalaganju entuzijasta, ima nade da se nastavnici prilagode deci i nastavu učine zanimljivijom.

Škola spremna za svu decu

Postoji potreba za drugačijim načinom rada, a to je da se za pojedino dete može izraditi individualni obrazovni plan, da se s njim metodski radi drugačije, sa smanjenim ili sa obogaćenim zahtevima. To će biti i to već postaje praksa u našim školama. Ovakav način rada će pogodovati i za talentovanu decu. Važno je da on uđe u naš školski sistem kako bi se postepeno prevazilazila ideja škole kao vojske u kojoj svi koračaju istovremeno i isto reaguju na komandu

Pred početak školske 2010. godine, obrazovanje je bilo u centru pažnje javnosti. Prvo je stigla vest da će deca od šest i po do sedam i po godina, bez obzira na zrelost, morati da krenu u prvi razred. Zatim su se javile sumnje u pogledu primene inkluzivnog obrazovanja. Postavilo se pitanje koliko je nastavni kadar obučen i da li su škole uopšte spremne za takav poduhvat. Potom su sindikati prosvetnih radnika najavili štrajk, koji se ipak u većini škola neće održati.

Kada je reč o novinama koje uvodi Ministarstvo prosvete, neki roditelji su bili rezervisani, neki obradovani, ali se stiče utisak da nisu imali potpune informacije. O izazovima sa kojima će se verovatno suočavati nastavnici, učenici i roditelji, kao i očekivanjima i daljim koracima Ministarstva prosvete, razgovaramo sa dr Tinde Kovač-Cerović, državnim sekretarom u Ministarstvu prosvete.

“VREME”: Podigla se buka u javnosti oko odluke da će deca sa navršenih šest i po godina po svaku cenu morati da krenu u školu. U čemu je tu zapravo reč i da li je zaista obavezno da se dete upiše u prvi razred, čak i ako se psiholog s tim ne slaže?

TINDE KOVAČ-CEROVIĆ: Čini mi se da je šteta što je potrošeno toliko medijskog vremena oko ovog pitanja jer je situacija veoma jasna. Od jeseni 2009. godine je uveden 9-mesečni pripremni predškolski program, tako da se sada očekuje da su deca mnogo spremnija za polazak u školu nego što je to bilo ranije slučaj. S druge strane, ostavljena je i mogućnost za kasniji upis u školu u svim onim slučajevima gde postoje opravdani razlozi. Kasnije uključivanje može da bude i nakon osam i po godina, ukoliko je reč o deci koja imaju zdravstvene probleme ili nisu živela u Srbiji. U tom smislu je zakon veoma liberalan i mislim da je to jedna dobra evropska, svetska praksa. Treba imati na umu da je što raniji polazak u školu tendencija u mnogim evropskim zemljama i da naša zemlja ne prednjači u tome. Na primer, u Engleskoj, Nemačkoj i Holandiji deca polaze znatno ranije u školu. Čini mi se da je problem u stvari nastao jer veliki broj dece nije bio obuhvaćen pripremnim predškolskim programom. Ovo pitanje jeste u nadležnosti lokalnih samouprava, i Ministarstvo prosvete će ubuduće u saradnji sa njima činiti sve da se pravovremeno obaveštavaju roditelji, da se

kapaciteti predškolskih ustanova povećaju, da se osigura da svako dete bude uključeno u program i nadamo se da sledeće godine nećemo imati slične probleme.

Ali koja je sada uloga psihologa? Može li on ili ne može da “odloži” polazak deteta u školu?

Ukoliko dete nije pohađalo pripremni predškolski program ili je imalo zdravstvenih problema, u tom slučaju psiholog procenjuje da li je za dete bolje da krene u školu ili u pripremni predškolski program. Često se govori o tome da li je dete spremno za školu. Taj i takav koncept “spremnosti” je prevaziđen. Škola treba da bude spremna da prihvati svako dete.

Ministarstvo je tokom poslednjih godinu dana učinilo mnogo da škole prihvate raznovrsnu decu, da rade sa njima kvalitetno i da na taj način postignu da svi oni uče i osećaju se dobro. Postoje individualne razlike, razvoj je veoma dinamičan na tom uzrastu. Nije lako predvideti tok razvoja na uzrastu pred polazak u školu, jer dete može danas da bude grafomotorno nedovoljno razvijeno, a da se kroz tri meseca desi razvojni skok i ono naglo uznapreduje. U tom smislu razvoj nije predvidiv. Najbolji

način koje savremeno školstvo poznaje je da se nastava donekle individualizuje, da se radi prema potrebama različite dece – to naše škole do sada nisu činile u dovoljnoj meri.

Da li mislite da je nastavnički kadar spreman za individualizaciju nastave i takvu raznolikost u pristupu?

Mnogo je spremniji nego što je bio pre nekoliko godina. Nastavnički kadar nikada nije skroz spreman, kao što niko od nas nije apsolutno spreman za sve moguće situacije, no činjenica je da sada nastavnicima stoji na raspolaganju mnogo širi dijapazon različitih tehnika i strategija rada sa decom.

A koliko smatrate da je obučen kada je u pitanju inkluzivna praksa?

Nastavni kadar se obučava već deset godina. Inkluzivna praksa već postoji, postoji mnogo projekata, priručnika, seminara – treba samo pregledati kataloge akreditovanih seminara koje Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja štampa i koji se održavaju već godinama.

Veliki deo prosvetnog kadra se edukovao na ovaj način. S druge strane, veliki broj škola i to naročito po manjim mestima radi veoma

uspešno sa decom koja imaju smetnje u razvoju. Tokom celog leta, Savez učitelja Srbije je organizovao seminare za škole, 7500 zaposlenih u školama je obučeno, a sadržaj seminara je zasnovan na iskustvima naših škola i najboljoj svetskoj praksi.

Početna spremnost nastavnika apsolutno postoji – to pokazuju izveštaji sa ovih seminara. Ono što sledi tokom jeseni je intenzivna, detaljnija obuka na školskom nivou za oko 200-300 škola. Pored toga, postoji i tim od 100 obučenih trenera koji su držali obuke i

Poziv

MINISTARSTVO PROSVETE POZVALO je osnovne škole i gimnazije u Srbiji da se uključe u program “Osnaživanje škola za inkluzivno obrazovanje”. Konkurs je otvoren do 16. septembra za sve osnovne škole, osim škole za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju. U program koji obuhvata obuke zaposlenih u obrazovanju, kao finansijsku podršku biće uključeno 320 škola. Sve dodatne informacije mogu da se nađu na sajtu www.mps.gov.rs i www.dils.gov.rs.

spremni su da drže dodatne obuke za sve zainteresovane škole. Na osnovu strukture dece koja su upisana u školu, direktori i nastavnici škole će doneti odluku ko treba da ide na nove seminare i za koje oblasti.

Takođe, uspostavljena je mreža podrške nastavnicima i školama za praksu inkluzivnog obrazovanja, što znači da će svaka škola znati kome može da se obrati za različita pitanja vezana za inkluzivno obrazovanje. U svakoj školskoj upravi angažovano je po nekoliko stručnjaka koji imaju neposredna iskustva sa radom sa decom i prihvatili su da budu deo mreže podrške.

Koja su očekivanja od primene inkluzivnog obrazovanja?

Očekujemo da onim školama koje su i do sada radile na inkluzivnom obrazovanju bude olakšano da nastave sa tom praksom. Takođe, očekujemo da će biti uključeno više romske dece koja su do sada često bila rutinski i bez razloga upućivana u specijalne škole. Znamo da romski nevladin sektor priprema roditelje i da pomaže toj deci da se uključe u redovne škole. Takođe, pretpostavljamo da deca sa invaliditetom mogu da se uključe relativno lako ▶

u redovne škole zato što je reč o malim prilagođavanjima. Neretko se dešavalo da su roditelji dece iz manjih mesta morali da biraju da li će dete da šalju u internat i da se odvoje od njega ili će dete ostati bez škole. To je novim zakonskim rešenjima prevladano.

Očekujemo da će specijalne škole primati decu sa višestrukim i težim poremećajima jer se do sada dešavalo da ove škole odbijaju da prime ovu decu tako da ona uopšte nisu pohađala školu. Specijalne škole će od sada u mnogo većoj meri da pruže podršku toj deci. Imali smo jedan nezgodno uređen sistem specijalnih škola u kojima je svaka specijalna škola bila profilisana za jednu vrstu smetnje, a sada bi one zapravo trebalo da na jednom lokalitetu budu multifunkcionalne škole koje mogu da prime decu različitih profila, odnosno sa različitim vrstama smetnji.

I specijalne škole će da rade na sopstvenom usavršavanju. Upravo je krenuo jedan veliki pilot projekat sa 20 specijalnih škola koje će da razrađuju svoju strategiju razvoja ka multifunkcionalnim školama. Takođe, radi se i na saradnji redovnih i specijalnih škola.

Kako će se ostvarivati ta saradnja?

Na primer, defektolog ili logoped iz specijalne škole može da dolazi u redovnu školu, u određenim intervalima, i daje podršku određenom detetu u učenju. Ili, ako je reč o nekoj skupoj opremi koju ima specijalna škola, a dete se školuje u redovnoj školi i ima potrebu za tom posebnom opremom, specijalna škola će mu je učiniti dostupnom. Dimenzije međusobne saradnje redovnih i specijalnih škola se razrađuju na teritoriji cele Srbije, a već u dosadašnjoj praksi imamo neka dobra iskustva u ovoj oblasti.

Nekoliko puta ste pomenuli zaokret ka individualnom pristupu. Kako će taj zaokret izgledati u praksi?

Naš obrazovni sistem se do sada ponašao

uniformno kao da su sva deca ista. Postoji nastavni program, i po tom programu svi istovremeno, istim tempom obrađuju isto gradivo. To je jedna jako prevaziđena forma rada u školama zato što ona ne omogućava ozbiljno, stvarno razumevanje gradiva, ne omogućava da se naučeno isproba i posle toga primeni u praksi. Stručnjaci smatraju da je takva vrsta programskog pristupa uzrok naših slabih rezultata na PISA testovima. Otuda i potreba za drugačijim načinom rada, to jest da se za pojedino dete može izraditi individualni obrazovni plan, da se s njim metodski radi drugačije, sa smanjenim ili sa obogaćenim zahtevima. To će biti i to već postaje praksa u našim školama. Ovakav način rada će pogodovati i za talentovanu decu. Važno je da on uđe u naš školski sistem kako bi se postepeno prevazilazila ideja škole kao vojske u kojoj svi koračaju istovremeno i isto reaguju na komandu.

Nešto o čemu je prethodnih godinu dana bilo dosta reči jeste socijalizacijska uloga škole. Takvu ulogu škole definiše novi zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja. Koji se sve projekti realizuju sa tim ciljem i kako to izgleda u praksi?

U novom zakonu o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja jedan ceo paket se odnosi na prevenciju nasilja u školama. Ovaj segment je podržan i programima kao što je "Škola bez nasilja", Protokolom za prevenciju nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja dece u obrazovno-vaspitnim ustanovama i Operativnim planom Ministarstva prosvete za prevenciju nasilja. Drugi segment su antidiskriminativne mere. U školskoj praksi se događalo da se romska deca izdvajaju u posebne škole, u posebna odeljenja ili sede u poslednjoj klupi sa asistentom i ne pripadaju razredu. Ovakve prakse su sada zabranjene. To podrazumeva i rad škole na socijalnoj integraciji i koheziji, jer se to neće desiti automatski. Takođe, uloga roditelja i učenika postaje značajnija u životu škole. Upravo

pripremamo Priručnik za roditelje kako bi savet roditelja znao koja su mu prava i nadležnosti. Učenički parlamenti su takođe dobili novu ulogu, tako da sada učestvuju u školskom odboru, donose odluke ravnopravno sa drugim članovima, osim po pitanju izbora direktora i nekim finansijskim pitanjima. Učenički parlament je dobio mnogo nadležnosti oko razvojnog planiranja, ocenjivanja škola, i razgovora sa prosvetnom inspekcijom. Mislim da je to jako važno i za sticanje veština učenika, a i za stvaranje takve škole koja odgovara njihovim potrebama.

Zakon takođe govori o kompetencijama i motivisanosti da se nešto uradi, a ne samo o znanjima. Traži se razvijanje motivacije, samorefleksije. To su sve aspekti koji predstavljaju socializacijsku funkciju škole. Mislim da imamo dobre oslonce, važno je samo da se što više investira u stručno usavršavanje nastavnika. Mnogi nastavnici, pedagozi i psiholozi koji sada rade u školama završili su fakultet pre 20 godina, dok se u međuvremenu mnogo toga promenilo u oblasti obrazovanja, veliki je korpus novih znanja o tome kako se uči, kako se odigrava razvoj, mnoge nove nastavne metode su razvijene i isprobane...

Ali prisutan je strah kod roditelja, pogotovo roditelja dece sa smetnjama u razvoju i invaliditetom. Plaše se kako će njihova deca biti prihvaćena. U javnosti se stvorio utisak da oni moraju da pošalju svoje dete u regularna odeljenja. Da li je to zaista tako?

Ne, nije tako – mi smo ostavili oba kanala otvorenim. Specijalne škole i dalje postoje, rade, primaju decu, rade sa njima, i roditelji dece sa smetnjama u razvoju mogu upisivati svoju decu u ove škole, ukoliko to smatraju dobrim rešenjem za školovanje svoje dece. Roditelj deteta sa smetnjama u razvoju ili invaliditetom može da bira. Međutim, ne može se više desiti da dete bez dovoljno dobrog razloga bude upućeno u specijalnu školu, bez saglasnosti roditelja. To je nešto što ne bismo voleli da bude praksa, a do sada je toga bilo. Jedna stvar je stvarno promenjena, a to je automatizam kategorizacije – to je bilo svojevrsno kršenje ljudskih i dečjih prava, onemogućavanje dece, a to se najčešće dešavalo sa romskom decom, da u potpunosti razviju svoje potencijale, da se školuju do onih nivoa obrazovanja koje im omogućuje punu zapošljivost i izlazak iz ciklusa siromaštva.

Jelena Jorgačević

Tri koverte od jednog sindikata

S obzirom na događanja pred svaki početak školske godine, može se reći da će i ovaj 1. septembar početi uobičajeno, u štrajku. Trećina osmogodišnjih škola neće raditi, a od četvrtka, 2. septembra svi će se naći u klupama. Kako najavljuju, možda ne zadugo

PRE NEKOLIKO DANA činilo se da će broj škola kojima će sreda (1. septembar) biti neradan dan obuhvatiti skoro svih 1830 obrazovno vaspitnih ustanova u Srbiji. Naime, krajem avgusta četiri sindikata obrazovanja zapretili su štrajkom. Brzo je usledio razgovor sa ministrom prosvete Žarkom Obradovićem, gde je većina njih ipak umirena obećanjem da će Vlada uskoro potegnuti pitanje većeg izdvajanja za prosvetu, odmrzavanja zarada zaposlenih u

školama i njihovom povećanju. Predstavnici triju sindikata, Sindikata obrazovanja Srbije, granskog sindikata prosvetnih radnika "Nezavisnost" i Sindikata radnika u prosveti Srbije odustali su potom od štrajka. Međutim, Unija sindikata prosvetnih radnika Srbije (USPRS), u koju je učlanjeno 660 od 1830 škola u Srbiji, nije bila zadovoljna razgovorom sa ministrom. Usledio je još jedan sastanak, ali ni on nije urodio plodom.

Predsednik Unije Leonard Erdelji je najavio za prvi dan školske godine okupljanje prosvetnih radnika, članicâ USPRS-a, na Trgu Nikole Pašića tačno u podne, kada će uslediti protestna šetnja koja će se završiti ispred Vlade Srbije predajom zahteva. Uporni u održavanju štrajka upozorenja, u ovom sindikatu naglašavaju da ministar Žarko Obradović nije počeo da radi na Programu za stabilan obrazovni sistem koji mu je dostavljen u aprilu. U junu ove godine, USPRS je već najavio štrajk jer se ne radi ni na jednoj od osam tačaka pomenutog programa. Naglasili su da je materijalni položaj zaposlenih u prosveti samo jedan od zahteva, ne najvažniji. U Programu se, između ostalog, traži donošenje strategije razvoja obrazovnog sistema, veće ulaganje za obrazovanje, reforma gimnazija, kao i racionalizacija mreže škola i broja zaposlenih. Kako

je izjavio Leonard Erdelji, oni su svesni da ne može sve da se reši odmah, ali da je po njihovom mišljenju polovina zahteva rešiva do sredine septembra.

"Naše obrazovanje je u dubokoj decenijskoj krizi, i finansijskoj i stratezijskoj, koja je sada kulminirala", smatra predsednik USPRS-a, dodajući da Ministarstvo mora da reši "haos u obrazovanju" i da ih ništa neće sprečiti da održe štrajk. On je, takođe, zamerio vlastima da uvode inkluziju, a da niko za to nije pripremljen.

"Nastavnici neće da snose odgovornost za propast prosvete i zato ćemo poruku 'Odričete se obrazovanja, odričete se budućnosti' u žutoj, plavoj i crvenoj koverti predati predsedniku Tadiću, premijeru Cvetkoviću i ministru Obradoviću", kazao je Erdelji. Kao poseban problem ističe se upis u škole 3000 dece koja nisu prošla pripremnu nastavu.

Međutim, kako kažu u USPRS-u, u pitanju je samo štrajk upozorenja i na radost ili na žalost đaka trajaće samo jedan dan. Zanimljivo je da, prema pisanju jednog dnevnog lista, predstavnici ostalih prosvetnih sindikata "nisu pozvani da učestvuju u protestu pošto ne razumeju baš najbolje zahteve Unije sindikata prosvetnih radnika".

Za razliku od tog sindikata, ostali su ohrabreni razgovorom sa ministrom, mada i oni najavljuju štrajk ukoliko se obećano ne ispuni.

Sindikato obrazovanja Srbije (SOS) odlučio je da se o eventualnom štrajku izjasni nakon sastanka koji će sindikati imati sa premijerom Mirkom Cvetkovićem. Predsednik SOS-a Branislav Pavlović više puta je ponovio da se njima ne žuri sa štrajkom. Kao bitna stavka ističe se zamrzavanje plata kojima

je, po njegovim rečima, u prethodne dve godine vrednost realno opala za 21 odsto. Prethodni razgovor sa ministrom Obradovićem za njih bio je obećavajući. Sam ministar tvrdi da će uraditi sve što može ali i da se ekonomske mogućnosti zemlje moraju uvažavati.

Još ranije, granski sindikat prosvetnih radnika Srbije "Nezavisnost" najavio je da će o štrajku odlučivati 7. septembra.

Sindikato radnika u prosveti složio se sa ministrom da nije vreme za štrajkove jer Vladi treba dati mogućnost da u dogovoru sa Međunarodnim monetarnim fondom (MMF) utvrdi okvir za preciznije razgovore o platama. Iz tog sindikata naglašeno je da zarade zaposlenih u prosveti treba uskladiti sa povećanjem cena na malo, kao i da su oni sada ispod republičkog proseka iako većina zaposlenih ima visoko obrazovanje. Ponovio je, kao i njegove kolege, da su neophodna veća izdvajanja iz budžeta za obrazovanje.

Kada je novac u pitanju, sve oči su uprte u MMF. Nakon razgovora s njima znaće se koliko je moguće odmrznuti i povećati plate. "Da se razumemo, niko ne dovodi u pitanje povećanje plata, već je pitanje kada će se to dogoditi", izjavio je ministar Žarko Obradović. No, baš to pitanje i jeste obično uzrok najvećih problema.

Jelena Jorgačević

Ne znaju gde su

Prema mišljenju nekih stručnjaka, jedan od suštinskih elemenata u obrazovanju mladih jesu primarna geografska znanja. Nažalost, istraživanja u čitavom svetu pokazuju da se ljudi na geografskim kartama snalaze sve teže i da je kartografska pismenost u krizi. Ovim problemom, sa naučne tačke gledišta, bavi se dr Đurđica Komlenović, naučna saradnica Instituta za pedagoška istraživanja, u svom radu "Poznavanje geografske karte na kraju osnovnoškolskog obrazovanja u Srbiji", objavljenom u decembru prošle godine u Zborniku Instituta za pedagoška istraživanja

KOMLENOVIĆEVA JE NAPRAVILA istraživanje na uzorku od 919 učenika osmog razreda iz 159 škola u Srbiji, a pitanja su bila iz gradiva kojim treba da ovlada više od 80 odsto učenika na kraju osnovnoškolskog obrazovanja, ali i onih složenijih, kojima treba da ovlada 25 odsto učenika. Strane sveta u prostoru i na geografskoj karti prepoznalo je 60,8 odsto učenika, a zadatak koji se odnosio na prepoznavanje objekata za orijentisanje u prirodi (zvezda Severnjača i godovi na drvetu) tačno je rešilo 23,4 ispitanika. Zanimljivo je da je ovaj poslednji zadatak tačno rešilo samo 31,6 odsto đaka koji su na polugodištu osmog razreda imali peticu. Oko polovina osmaka je prepoznala tačnu definiciju geografske karte i globusa, a najbolje postignuće učenika (85,35 odsto) bilo je na zadatku koji se odnosi na korišćenje osnovnih boja – zelena za nizije, plava za vodene površine, braon za planine, a koji inače spada u kategoriju lakih zadataka. Kartografske znakove za fabriku, crkvu i hidrocentralu prepoznalo je samo 17,8 odsto ispitanika, a znakove za naseljeno mesto, termocentralu i aerodrom 27,5 odsto osmaka. Nalazi pokazuju da na nemoj karti Srbije samo 8,53 odsto đaka ume da obeleži Srem, Banat, Bačku, Šumadiju, Južno i Veliko Pomoravlje, Mačvu, Ključ, Stig i Braničevo. U drugoj grupi zadataka, zahtevano je da učenik upiše imena obeleženih reka. Zadatak je tačno rešilo samo 8,53 odsto ispitanika. Na nemoj karti Evrope, reke Po i Ural, Irsku, Severno i Jonsko more i druge odrednice znalo je da upiše 14,88 odsto ispitanika, a države na političkoj nemoj karti Evrope prepoznalo je 28,33 procenta osmaka.

Najobimnije istraživanje u Srbiji, iz domena kartografske pismenosti (u okviru predmeta geografija), sprovedeno je u okviru projekta "Razvoj školstva u Republici Srbiji". Istraživanja su sprovedli Ministarstvo prosvete i sporta

i Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, 2006. godine na reprezentativnom uzorku učenika završnog razreda osnovne škole. Nalazi ovog istraživanja pokazuju da postignuća naših učenika nisu na očekivanom nivou. Više od polovine ispitanika u Srbiji ovladalo je orijentacijom u prostoru, manje od četvrtine ispitanika ume da koristi geografsku kartu, odnosno da prepozna i da odredi položaj tačaka i objekata na njoj, a kartografske znake prepoznaje polovina učenika.

Prema podacima koje dr Komlenović iznosi u svom radu, ni u ostatku sveta situacija nije bolja. Jedno od najznačajnijih istraživanja koje se odnosilo na orijentaciju na geografskoj karti uradili su 2002. godine Nacionalno geografsko društvo i Ruper institut iz SAD, na uzorku većem od 3000 ispitanika, u dobi između 18 i 24 godine. Od mladih u Kanadi, Francuskoj, Nemačkoj, Velikoj Britaniji, Italiji, Japanu, Meksiku, Švedskoj i SAD traženo je da na geografskoj karti pronađu određene objekte, između ostalih i svoju državu. Nalazi su pokazali da je trećina ispitanika iz Nemačke, Švedske i Japana ume da pronađe svoju i ostale tražene države u svetu, dok je u ostalih šest država broj ispitanika koji su dali tačne odgovore daleko niži. Na primer, 11 odsto Amerikanaca nije moglo da pronađe Ameriku, 65 odsto njih nije uspelo da pronađe velike i razvijene države, a 29 procenta nije moglo da pokaže Pacifik, najveći

ocean koji zapljuskuje zapadne obale njihove države.

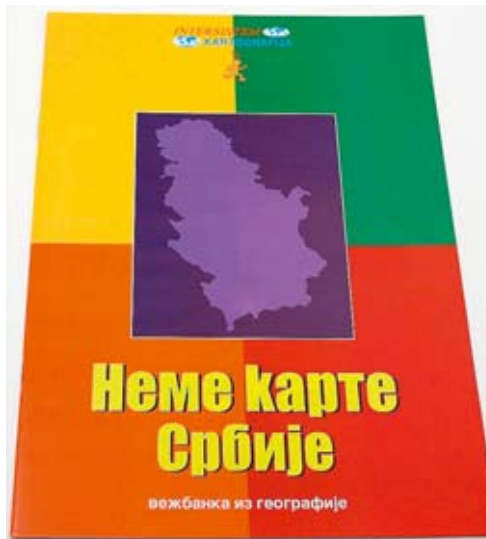
Tri godine kasnije (decembar 2005 – januar 2006), Nacionalno geografsko društvo SAD sprovedo je istraživanje u gradu Njujorku, putem intervjua,

na uzorku od 510 ispitanika, različite starosne dobi. Intervju se odnosio na poznavanje orijentacije na karti SAD, orijentacije u prostoru i na poznavanje osnovnih populacionih pokazatelja (broj stanovnika) u gradu. Nalazi su pokazali da 485 ispitanika nije umelo da na karti SAD pronađe reku Misisipi,

jedna trećina državu Lujzijanau, a jedna četvrtina Njujork. Veliki broj ispitanika nije umeo da odredi strane sveta u prostoru, a 54 odsto ispitanika nije moglo ni približno da kaže koliki je broj stanovnika njihovog grada.

U zaključku svog rada Đurđica Komlenović navodi da je mnogo faktora uticalo na ovako niska postignuća učenika osnovnoškolskog uzrasta, među kojima su, sigurno, nedostaci u metodskom postupku i tradicionalnoj organizaciji nastave, što ima za posledicu nesistematizovana, faktografska i neprimenljiva znanja: "Svakako da na niska postignuća učenika utiče organizacija geografskog kurikuluma, odnosno struktura, obim i kvalitet nastavnih sadržaja, koji često nisu usklađeni sa razvojnim sposobnostima dece, vertikalnom i horizontalnom korelacijom gradiva i sa adekvatnom artikulacijom nastavnog časa."

J. G.

Nastavnici učenicima za bolji svet

“Tvorac elektronskog učenja Mark Prenski jednom je objasnio da su današnja deca digitalni urođenici, a nastavnici – digitalne pridošlice. Škole su se, sa svojim metodama, zaglavile u XIX veku, a ovaj koncept prevazilazi taj problem, jer njim, deca koja i inače mnogo vremena provode na internetu, sada mogu to vreme da iskoriste i za učenje”

O NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA i njihovim aktivnostima obično se piše tek kada one postanu već afirmisane i kada postoje duži niz godina. Od onih koji su tek na početku obično se očekuje da se prvo dokažu pa da im se onda ukaže poverenje. Međutim, ima i primera kada kvalitet ideje i važnost predloženog projekta motivišu nadležne institucije da neafirmisanim organizacijama ukažu poverenje. Podržana od Gradskog sekretarijata za životnu sredinu i Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja, nevladina organizacija “Educa Humana”, počće u septembru realizaciju svog prvog velikog projekta, “Nastavnici učenicima za BEO GRAD”.

Ovaj projekat nastao je sa ciljem da doprinese podizanju svesti nastavnika, učenika, roditelja i lokalne zajednice o značaju aktivnog uključivanja u rešavanje problema zaštite životne sredine u Beogradu. Projekat će biti realizovan kroz obuku nastavnika za elektronsko učenje kao metode usvajanja novih znanja o zaštiti životne sredine, uz uvođenje alata za elektronsko učenje u škole, razvijanje proekološkog ponašanja nastavnika i učenika kroz organizovanje aktivnosti u vezi sa zaštitom životne sredine i održivim razvojem i podsticaj za formiranje mešovitih timova za održivi razvoj u školama (roditelji, uprave škole i predstavnici lokalne zajednice) koji bi radili na rešavanju aktuelnih problema zaštite životne sredine.

Svesni činjenice da nastavnici nemaju dovoljno informacija niti raspolazu savremenim metodama za ozbiljno bavljenje ovom oblašću, aktivisti organizacije “Educa Humana”, inače profesionalci iz oblasti obrazovanja, privrede i nauke, osmislili su aktivnosti kojima će učesnicima pomoći da odgovore na pitanja: šta nastavnici mogu da ponude učenicima u rešavanju problema zaštite životne sredine i na koji način nastavnici mogu da podstiču aktivno učešće učenika.

“Nastavnici će moći da steknu znanja, razmene informacije, razviju ideje, planiraju akcije u okviru sedam tema: Zaštita životne sredine kao stub održivog razvoja; Obnovljivi izvori energije;

SARADNJA I GRUPNI RAD: Ljubica Lalić, Educa Humana

Mere štednje energije; Postupanje sa otpadom i ambalažom; Reciklaža; Očuvanje prirodnih resursa (vazduh, voda, zemljište); Pošumljavanje teritorije Grada Beograda”, kaže za “Vreme” Ljubica Lalić, predsednica “Educa Humane”. “Dosadašnje iskustvo u radu sa učenicima biće obogaćeno novom metodom oslonjenom na savremene informaciono-komunikacione tehnologije, metodom koja podržava vršnjačko i saradničko učenje i grupni rad”, dodala je ona.

Obuka nastavnika za korišćenje savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija planirana je kroz program stručnog usavršavanja “Elektronska škola za početnike”.

Program se odnosi na osposobljavanje za kreiranje i vođenje onlajn kurseva na LMS Moodle platformi. Zavod za unapređenje obrazovanja i vaspitanja akreditovao je ovaj kurs za školsku 2010/2011. godinu kao obavezan.

Moodle

MOODLE JE BESPLATAN softver otvorenog koda namenjen za elektronsko učenje. Dizajniran je tako da pomogne edukatorima da kreiraju testove, lekcije i druge nastavne prezentacije. Trenutno u svetu Moodle ima korisničku bazu od 45.721 registrovanog sajta, koje opslužuju 32 miliona korisnika u okviru tri miliona različitih kurseva.

“LMS Moodle platforma je kreirana tako da na njoj mogu da se postavljaju lekcije, na mnogo različitih načina, a samo od želje nastavnika zavisi za koji će se odlučiti”, kaže Lalićeva i dodaje da je reč o platformi za takozvano hibridno učenje, koje predstavlja kombinaciju klasičnog i elektronskog učenja: “Klasične lekcije u formama koje nudi elektronsko učenje, poput blogova, foruma, Power Point ili Web prezentacija, četova daju koncept hibridnog učenja za koje je kreirana Moodle platforma.”

U ovoj organizaciji odlučili su se za koncept elektronskog učenja kako bi izbegli onaj dobro poznati otpor učenika prema školskom gradivu: “Tvorac elektronskog učenja Mark Prenski jednom je objasnio da su današnja deca digitalni urođenici, a nastavnici – digitalne pridošlice. Škole su se, sa svojim metodama, zaglavile u XIX veku, a ovaj koncept prevazilazi taj problem, jer s njim deca koja i inače mnogo vremena provode na internetu, sada mogu to vreme da iskoriste i za učenje”, kaže Lalićeva.

A dok decu umara to što je škola neosavremenjena, nastavnici često znaju da pokažu otpor prema inovacijama. Lalićeva kaže da je Moodle platforma baš zato dobra. Ona zahteva tek elementarnu računarsku pismenost, a sam kurs za nastavnike zahteva rad od tri sata nedeljno, odvija se onlajn, što znači da nastavnik može da se bavi pripremom lekcija kada to želi iz sopstvene kuće. “U okviru projekta, podstićemo konkretne akcije na planu zaštite životne sredine koje će nastavnici imati zadatak da osmisle još tokom kursa. Dakle, ovde je reč o pravom saradničkom učenju, jer im je zadatak da osmisle akcije koje će sprovesti sa učenicima”, kaže Ljubica Lalić.

Prvi kurs za obuku nastavnika u okviru ovog projekta biće održan 18. septembra u prostorijama VI beogradske gimnazije, gde će nastavnici dobiti osmočasovnu osnovnu obuku. Nakon toga, tokom četiri nedelje, kurs će se odvijati elektronski.

J. G.

Obnovljena najstarija škola

UČENICI NAJSTARIJE OSNOVNE škole u Srbiji "Kralj Petar Prvi" nastavu će od 1. septembra po-
hađati u renoviranim učionicama. Škola, u kojoj je radio Vuk Stefanović Karadžić, na obno-
vu je čekala punih 40 godina. Rekonstrukcija je počela u junu. Na objektu u Ulici kralja Petra
zamenjene su sve instalacije, rekonstruisani sanitarni čvorovi i zamenjena hidrantska mreža
za gašenje požara. Sanirana je i vlaga na pojedinim zidovima, promenjene su podne obloge,
okrećeni zidovi i urađena kompletna sanacija svećane sale.

Skup slavista tokom septembra

JUBILARNI, 40. SKUP slavista biće održan od
1. do 20. septembra na Filološkom fakultetu
u Beogradu, najavljen je iz Međunarodnog
slavističkog centra.

Tradicionalni seminar srpskog jezika, knji-
ževnosti i kulture ove godine će okupiti 45 stu-
denata srpskog jezika sa stranih univerziteta
iz 18 evropskih zemalja.

Gosti skupa biće studenti slavistike iz Au-
strije, Belorusije, Bugarske, Velike Britanije,
Italije, Kine, Mađarske, Makedonije, Nemačke,
Poljske, Rumunije, Rusije, Slovačke, Slovenije,
Ukrajine, Francuske, Češke i Španije.

Tokom tronedeljnog boravka u Srbiji, za stu-
dente slavistike će na Filološkom fakultetu biti
organizovana nastava koja obuhvata predava-
nja iz srpskog jezika, književnosti i kulture i fa-
kultativne specijalističke kurseve iz savremeno-
g srpskog jezika i književnosti, kao i kurs
narodnih pesama i igara.

Učesnici skupa posetiće i Etnografski mu-
zej, Muzej Srpske pravoslavne crkve, Muzej

Nikole Tesle, Vojni muzej, Zadužbinu Ive An-
drića, Institut za srpski jezik, Maticu srpsku,
Institut za srpsku književnost i umetnost i Mu-
zej Kinoteke.

Biće organizovane i posete manastirima Ma-
nasija, Tronoša i Hopovo, a predviđen je i obi-
lazak Valjeva i Brankovine, kao i poseta Tršiću.

Održavanje 40. Skupa slavista pomogla su
ministarstva prosvete i dijaspore, Skupština
Beograda, Zadužbina Desanke Maksimović i
Dositejeva zadužbina.

Drugi rok za fakultete

DRUGI UPISNI ROK na državnim fakultetima i
visokim školama u Srbiji počće 1. septembra,
prijavlivanjem kandidata za studijske progra-
me na kojima je posle prvog, julskeg kruga
ostalo slobodnih mesta.

Prijave se predaju 1. i 2. septembra, polaga-
nje prijemnih ispita obaviće se 3, 4. i 5. septem-
bra, prema rasporedu na pojedinim visokoš-
kolskim ustanovama, a upis u drugom krugu
biće završen do 20. septembra.

Za septembarski rok ostalo je nešto više od
7600 mesta, od kojih budžetskih blizu 2300, a

spisak fakulteta i visokih škola koji u julu nisu
popunili kvotu objavljen je na sajtu Ministar-
stva prosvete.

Najviše budžetskih mesta ostalo je na fakul-
tetima Univerziteta u Beogradu (531), zatim
na novosadskom univerzitetu (314), niškom
(296), kragujevačkom (270), prištinskom (sa
privremenim sedištem u Kosovskoj Mitrovici,
161), Državnom univerzitetu u Novom Pazaru
(40) i Univerzitetu umetnosti (3).

Kada je reč o samofinansirajućim mestima,
najviše neraspoređenih indeksa ostalo je na
Univerzitetu u Novom Sadu (1375), Univerzi-
tetu u Nišu (658), UB (456) i Univerzitetu u Ko-
sovskoj Mitrovici (360).

Novi fakultet u Svilajncu

SA PRVOM GENERACIJOM brućoša, od oktobra
će u Svilajncu zvanično početi da radi Fakultet
ekološke poljoprivrede, prvi te vrste u Srbiji.

Osnivanje ove visokoobrazovne ustanove lo-
gičan je potez, s obzirom na to da su prvi strani
investitori u Svilajncu uložili novac u poljopri-
vrednu proizvodnju.

Tako će za obrazovane stručnjake biti posla.
Kako su prvi strani investitori u opštini Svilaj-
nac novac uložili u proizvodnju kornišona i za-
činskog bilja, vlasti su shvatile da školovanje
mladih treba usmeriti ka poljoprivredi.

Vodilo se računa i o trendovima, pa se došlo
na ideju o osnivanju Fakulteta ekološke poljo-
privrede, koji će obrazovati stručnjake za proi-
zvodnju organske hrane.

Nastavu će voditi eminentni stručnjaci u
ovoj oblasti, a uveliko se radi na pripremi udž-
benika koji će se za početak zasnivati na naučno-
istraživačkim radovima i stručnoj literaturi
iz inostranstva.

Uslovi za rad fakulteta obezbeđeni su u jed-
nom od objekata Poljoprivredne škole. Učioni-
ce su renovirane i očekuje se nameštaj.

Da osnivanje ovog fakulteta baš u Svilajncu,
koji je nedavno proglašen Centrom stočar-
stva u organskoj proizvodnji, predstavlja pravi
pogodak, pokazuje i interesovanje mladih
za studije.

Ukoliko se sve bude odvijalo po planu, po-
ljoprivredno dobro ove srednje škole koje se
prostire na 120 hektara, moglo bi da postane
prvo ogledno polje u Srbiji na kojem će se proi-
zvoditi organska hrana.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec